

Madro, tak!

Mennesker spiser og dyr æder! I projekt madro undersøges betydningen af måltidet under hospitalsindlæggelse. Projektet afprøver en intervention, hvor madro indføres med det formål at undersøge hvordan æstetiske elementer i forbindelse med måltidet har betydning for syge mennesker.

Lad os hygge os til det gode måltid

I Danmark anvendes termen 'hygge'. Indbegrebet af hygge er at putte noget i munden og det er ikke sjældent at nyde et godt måltid i selskab med andre. Måltidets sanselige aspekter betyder meget og flere nationale restauranter er blevet verdenskendte, fordi de kombinerer nordisk simplicitet og omgivelsernes æstetik med lokale råvarer, der bliver til kvalitetsfyldte måltider.

I vores samfund anerkendes måltider som meget betydningsfulde og langt mere end blot en måde at få dækket sit ernæringsbehov på. Måltidet er en totaloplevelse, der kombinerer det æstetiske med det praktiske med det formål at generere følelsen af maksimalt velvære. Desværre er det så som så med både hygge og æstetik, når syge mennesker skal spise på et hospital.

Billedet viser en måltidssituation på en neurologisk afdeling.

Hvorfor er hospitalsmåltider vigtige for syge mennesker?

Studier viser, at underernæring hos patienter indlagt på hospital er et stort problem, som er svært at løse. Nationalt beretter sundhedsstyrelsen om at ca. 30-40 % af hospitalsindlagte er underernærede eller i risiko for at blive det.

Internationale studier dokumenterer samtidig, at underernæring resulterer i en øget risiko for infektioner og andre komplikationer samt højere udgifter. Derfor er forskere fra hele verden også enige om, at prævalensen af underernæring er for høj, især fordi studier har dokumenteret, at underernæring relativt let kan forebygges og behandles fx ved, at den mad, som serveres, også spises.

Til trods for øget dokumentation af konsekvenserne af underernæring, samt en øget fokus på den rette kost til den rette patient under indlæggelse, har der imidlertid ikke været samme fokus rettet mod måltidets æstetiske elementer og de sanselige værdier, der er indlejret i måltidet.

Mennesker indlagt med neurologiske sygdomme er særligt udsatte for underernæring. Når mennesker rammes af en blodprop, oplever 80 % af dem et eller flere spiseproblemer, som følge af deres sygdom. Spiseproblemerne kan eksempelvis være vanskeligheder ved at håndtere bestik, holde fokus, eller synke når de spiser. Det betyder, at disse mennesker har behov for kvalificeret assistance under rolige og appetitlige omgivelser, således de har mulighed for at opnå positive (måltids)oplevelser under indlæggelse.

Må jeg be' om madro tak!

I projekt 'Madro' blev menneskers oplevelser af at spise under hospitalsindlæggelse undersøgt med det formål, at få indsigt i *hvordan* måltidet er betydningsfuldt under sygdom. Dernæst var hensigten med projektet at undersøge, *hvilke* sanselige elementer, der har betydning under måltidet. Det centrale var at indfange patienternes perspektiv på de konventionelle hospitalsmåltider, men også at

anvende dem til at skabe forandring.

Patienternes oplevelser blev anvendt til at skabe en intervention, som blev afprøvet og evalueret i en afdeling for hjerne- og nervesygdomme.

Projektet anvendte patienternes perspektiv i en intervention, der forandrede de traditionelle måltidsrammer på en almindelig hospitalsafdeling. Patienterne blev interviewet og måltidsomgivelserne blev observeret. På baggrund af disse resultater blev en intervention med fokus på madro designet. Hensigten var at stoppe al ikke-akut aktivitet, imens patienterne spiste.

Fra banegård til fristed

Studiet viser, at det er muligt at indføre madro på en travl hospitalsafdeling. Patienterne sammenlignede måltidsoplevelsen i de traditionelle omgivelser, som når der spises på en banegård. En patient sagde sågar om måltidet '*at det er som når vilddyr fodres af*'. Patienterne beskriver madroen, som at blive

pakket ind i et vakuum af ro, hvor alting sænker sig, og de får lov at tænke lidt over deres situation på hospital, alt i mens de spiser et måltid mad.

Studiet viser også, at for patienter er rolige hospitalsmåltider vigtige begivenheder. Det er i forbindelse med disse aktiviteter, patienterne har mulighed for at samle sig og rumme livet med sygdom. Måltidet kan på den måde anskues som et fristed for mennesker der er i en sårbar situation. Dette er vigtigt, eftersom forskning viser, at mange af de neurologiske patienter aldrig kommer sig fuldstændig efterfølgende.

Under projekt madro blev der b.la. anvendt servietter, menukort og blomster for at appellere til de positive sanseoplevelser hos patienterne

Et bifund i studiet var at æstetik spillede en rolle for, hvordan sundhedsprofessionelle oplevede at skulle yde måltidsrelateret pleje til patienter. I et miljø, hvor der var fokus på ro og æstetik, følte personalet sig tættere på patienterne og oplevede øjeblikke, hvor refleksion omkring sygepleje og deres

professionelle identitet var mulig.

Vi konkluderer, at der med få greb kan etableres betydningsfulde og positive oplevelser hos mennesker ramt af sygdom og indlagt på hospital. Æstetiske elementer som fx ro kan anskues som et væsentlig element i den pleje og behandling mennesker modtager på hospital.

Yderligere information om projekt Madro kan findes på YouTube:

<https://www.youtube.com/watch?v=eMXUXL7h5GI>